

SPRAWIEDLIWY HANDEL

BIULETYN INFORMACYJNY

LISTOPAD-GRUDZIEŃ 2014

Rok 2, Nr 7 31 grudzień 2014 r.

Wszystkim sympatykom, wolontariuszom, działaczom Ruchu Sprawiedliwego Handlu dziękujemy za dotychczasową pomoc oraz współpracę i życzymy aby rok 2015 przyniósł jeszcze więcej możliwości realizacji naszych wspólnych marzeń o zrównoważonym rozwoju. Cieszymy się, że owoce naszych działań będą nadal służyły drobnym wytwórcom i ich rodzinom z krajów Południa by mogli żyć w godności. 🍌🍌

POZNAŃ ODNOWIŁ TYTUŁ MIASTO PRZYJAZNE DLA SPRAWIEDLIWEGO HANDLU

W listopadzie 2012 roku Poznań jako pierwsze polskie miasto dołączył do międzynarodowego grona Fair Trade Towns. Przyznany wówczas tytuł był ważny 2 lata. W trakcie uroczystości jaka miała miejsce

w poznańskim ratuszu w dniu 19.12.2014 po raz drugi lokalna społeczność miasta uzyskała potwierdzenie wypełnienia kryteriów uzyskania statusu Miasto Przyjazne dla

W NUMERZE

1. POZNAŃ ODNOWIŁ TYTUŁ MIASTO PRZYJAZNE DLA SPRAWIEDLIWEGO HANDLU
2. KAMPANIA FAIR TRADE TOWNS NA ŚWIECIE
3. 6 PROJEKTÓW EUROPARLAMENTARNEJ GRUPY ROBOCZEJ DS. SPRAWIEDLIWEGO HANDLU
4. KTO MA WŁADZĘ? NOWY RAPORT POTWIERDZA BRAK RÓWNOWAGI W ŁAŃCUCHU DOSTAW PRODUKTÓW ROLNYCH
5. RYNEK PRODUKTÓW SPRAWIEDLIWEGO HANDLU W POLSCE – WYNIKI BADAŃ
6. WORLD FAIR TRADE WEEK 2015
7. II LO W POZNANIU – SZKOŁA PRZYJAZNA DLA SPRAWIEDLIWEGO HANDLU
8. AKTUALNOŚCI Z PROJEKTU PRICE
9. WALKA O INTERESY PRODUCENTÓW SPRAWIEDLIWEGO HANDLU W NOWYM ROZPORZĄDZENIU UE
10. KOMISJA EUROPEJSKA UMYWA RĘCE OD ZAJĘCIA SIĘ NIEUCZLIWYMI PRAKTYKAMI HANDLOWYMI (UTP – UNFAIR TRADING PRACTICES)
11. PROMOWANIE SPRAWIEDLIWEGO I ETYCZNEGO HANDLU ZAWARTE W UNIJNEJ POLITYCE W SEKTORZE PRYWATNYM
12. PIERWSZA NA ŚWIECIE FABRYKA CZEKOLADY W 100% FAIR TRADE I ORGANIC!
13. „MADE IN AFRICA, SOLD IN AFRICA”
14. ZAPRASZAMY NA NOWO POWSTAŁĄ STRONĘ „EUROPEJSKI ROK NA RZECZ ROZWOJU”

KAMPANIA FAIR TRADE TOWNS NA ŚWIECIE

Pierwsze Miasto Sprawiedliwego Handlu w Estonii! Tytuł ten uzyskało miasto Hiiu. Rada miasta podjęła uchwałę popierającą Sprawiedliwy Handel w sierpniu, a 25 października zostały spełnione wszystkie wymagane kryteria, a tym samym zostało ono włączone do grona Fair Trade Towns. Także 25 października Amsterdam został Miastem Przyjaznym dla SH i dołączył już do innych stolic noszących ten tytuł: Londynu, Dublina, Cardiff, Edynburgu, Brukseli, Rzymu, Paryża, Madrytu, Oslo, Kopenhagi, Luksemburgu i Wellington. Czwarta część wszystkich holenderskich miast podejmuje aktywne kampanie Fair Trade Town.

Rok 2014 zamykamy z liczbą 1576 Miast Przyjaznych dla SH w 25 krajach na całym

KAMPAANIA FAIR TRADE TOWNS NA ŚWIECIE

« 1

świecie. Ciągłe jednak napływają nowe zgłoszenia, a Kampanie rozpoczęto również w takich krajach jak Korea Południowa, Tajwan, Szwajcaria, Węgry, Słowenia, Litwa i Liban.

Ciekawą inicjatywą Kampanii Fair Trade Town jest międzynarodowy **koncert Fair Trade Live 2015**. Organizatorzy planują, że 18 lipca 2015 odbędą się w wielu krajach koncerty zorganizowane w miastach, które jako pierwsze uzyskały status FTT. Inspi-

racją dla organizatorów był zorganizowany 30 lat temu koncert Live Aid. Impreza będzie trwała 24 godziny i rozpocznie się o godz. 24 czasu lokalnego w Kumamoto (Japonia), a zakończy o godz. 23 czasu lokalnego w Media PA (USA). Pomiędzy dwoma wyżej wymienionymi koncertami, wraz z "przesuwaniem" się linii dnia ze wschodu na zachód, koncerty odbędą się również w innych pierwszych Miastach Przyjaznych dla Sprawiedliwego Handlu.

Do tej pory akces zgłosiło 8 miast. Festiwal jest wydarzeniem non-profit i ma na celu promocję idei Sprawiedliwego Handlu oraz Kampanii Miast Przyjaznych dla Sprawiedliwego Handlu. Więcej szczegółów podamy wkrótce. Z przyjemnością informujemy również, że prawdopodobnie do listy miast festiwalowych dołączy pierwsze polskie MPdSH - Poznań. Czeka-

my na potwierdzenie tej informacji. Zapraszamy muzyków do współpracy.

POZNAŃ ODNOWIŁ TYTUŁ MIASTO PRZYJAZNE DLA SPRAWIEDLIWEGO HANDLU

« 1

Sprawiedliwego Handlu. Ze sporządzonego na tę okoliczność raportu wynika, iż w produkty Fair Trade są dostępne w 94 miejscach sprzedaży w mieście, w tym 24 punktach gastronomicznych. W Poznaniu już 2 szkoły uzyskały tytuł „Szkoła Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu”,

a 19 firm i instytucji deklaruje poparcie dla SH i stosuje produkty (kawa, herbata, cukier) w swojej codziennej praktyce. Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta częściej swoich gości specjalną czekoladką z logo miasta zawierającą certyfikowane kakao Fair Trade. W uroczystości udział wzięli m.in. Zastępca Prezydenta

Miasta p. Maciej Wudarski, przedstawicielki II LO w Poznaniu oraz Piątkowskiej Szkoły Społecznej, pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska z dyr. Leszkiem Kurkiem, dr. Filip Kaczmarek, przedstawiciele firm i organizacji pozarządowych z Poznania. W imieniu Polskiego Stowarzyszenia Sprawiedliwego Handlu i Fundacji Koalicja Sprawiedliwego Handlu - organizacji odpowiedzialnych za kampanię wręczenia dyplomu dokonał jej Koordynator Tadeusz Makulski. Gratulujemy!

6 PROJEKTÓW EUROPARLAMENTARNEJ GRUPY ROBOCZEJ DS. SPRAWIEDLIWEGO HANDLU

Głównym celem działalności Europejskiej Grupy Roboczej ds. Sprawiedliwego Handlu (EPFTWG, *the European Parliament Fair Trade Working Group's*) jest promowanie polityk UE, które aktywnie wspierają Sprawiedliwy Handel zarówno w Unii Europejskiej, jak i w jej krajach partnerskich. Obecnie jednym z głównych celów jest przekonanie nowej Komisji Europejskiej do przyjęcia SH w ramach „zestawu narzędzi”, dzięki którym handel będzie działał na rzecz rozwoju. UE powinna to zrobić poprzez przyjęcie bardziej ambitnego podejścia do Sprawiedliwego Handlu. Wprowadzeni „Europejskiej strategii na rzecz Sprawiedliwego Handlu” by-

łyby idealnym sposobem na podkreślenie znaczenia SH w politykach UE.

Poniżej przedstawiamy wykaz 6 projektów realizowanych w ramach działalności grupy:

Projekt 1: Sklep Fair Trade w Parlamencie Europejskim + polityka zamówień wewnętrznych PE (*EP Fair Trade shop + EP internal procurement policy*)

Projekt 2: Uwolnienie potencjału władz lokalnych w zakresie wspierania Sprawiedliwego Handlu (*Unlocking power of local authorities to support Fair Trade*)

Projekt 3: Polityka handlowa UE oraz zrównoważone produkty (*EU trade policy and sustainable products*)

Projekt 4: Agenda rozwoju po 2015 r. oraz polityki na rzecz Sprawiedliwego Handlu oraz i zrównoważonej konsumpcji po 2015 (*Development policy post-2015 and Fair Trade & Sustainable consumption policies post-2015*)

Projekt 5: Rozporządzenie UE dot. organicznej produkcji - wpływ na rolników spoza UE (*EU Organic Regulation: impact on non-EU farmers*)

Projekt 6: Rynek wewnętrzny UE i polityka konkurencji wobec nierównowagi sił w łańcuchach dostaw (*EU Internal Market & Competition policies against imbalances of Power in Supply Chains*)

Więcej informacji o poszczególnych projektach można znaleźć [tutaj](#).

KTO MA WŁADZĘ?

NOWY RAPORT POTWIERDZA BRAK RÓWNOWAGI W ŁAŃCUCHU DOSTAW PRODUKTÓW ROLNYCH

Czy kiedykolwiek zastanawialiście się jak to się dzieje, że lokalne jabłka (nawet w sezonie) są zazwyczaj droższe niż banany przez cały rok? Dlaczego ubodzy rolnicy stają się coraz biedniejsi, mimo iż ceny ich produktów na międzynarodowych rynkach nieustannie rosną? Dlaczego środowisko naturalne niszczone jest coraz bardziej, mimo iż wielkie firmy wdrażają programy zrównoważonego rozwoju? Kto będzie produkował żywność, skoro liczba mieszkańców miast nieustannie wzrasta, a liczba mieszkańców terenów wiejskich – maleje?

Autorzy opublikowanego 18 listopada raportu podejmują próbę odpowiedzi na te pytania. Raport „Kto ma władzę? Zwalczenie nierówności w łańcuchu dostaw produktów rolnych” („Who’s got the power? Tackling imbalances in agricultural supply chains”) opublikowany w imieniu Ruchu Sprawiedliwego Handlu przez Fair Trade Advocacy Office pokazuje w jaki sposób wzrastająca integracja oraz koncentracja władzy w łańcuchu dostaw produktów rolnych wpływa znacząco nie tylko na producentów, ale także na cały łańcuch dostaw, środowisko oraz możli-

wość wyboru konsumentów. Nieuczciwe praktyki handlowe (*unfair trading practices* - UTPs) istnieją, i mają one charakter strukturalny, a nie przypadkowy.

Cały raport jak i jego abstrakt (wersja ang.) dostępny jest [na stronie Fair Trade Advocacy Office](#). Polskie Stowarzyszenie Sprawiedliwego Handlu opublikuje na początku marca tłumaczenie materiału na język polski.

RYNEK PRODUKTÓW SPRAWIEDLIWEGO HANDLU W POLSCE – WYNIKI BADAŃ

Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur przeprowadził w latach 2013/14 projekt badawczy, którego celem była diagnoza i kompleksowa analiza rynku produktów Sprawiedliwego Handlu w Polsce. Wybrane wyniki badań oraz główne wnioski

przeczytać można [na stronie Instytutu](#). IBRKiK zapowiada publikację pełnych wyników badań w monografii „Rynek produktów Sprawiedliwego Handlu w Polsce” z udziałem wydawnictwa PWE.

II LO w Poznaniu – Szkoła Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu

Po dwóch latach wspólnej pracy grona nauczycielskiego i uczniów II Liceum Ogólnokształcące w Poznaniu, wypełniło kryteria uzyskania tytułu „Szkoła Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu”. W dniu 11.12.2014 odbyła się uroczystość wręczenia dyplomu. Szkoła jest pierwszą publiczną jednostką edukacyjną w Polsce, która uzyskała taki tytuł. W maju br. jako pierwsza w Polsce tytuł uzyskała Piątkowska Szkoła Społeczna z Poznania. Gratulujemy. Informacje na temat przebiegu

kampanii w II LO dostępne są [na stronie internetowej szkoły](#).

World Fair Trade Week jest imprezą zainicjowana 2 lata temu przez Światową Organizację Sprawiedliwego Handlu (WFTO). W tym roku odbędzie się w dniach 23-31 maja. Impreza ta po raz pierwszy odbyła się w Rio de Janeiro w maju 2013 roku, a w tym roku odbędzie się w Mediolanie (Włochy). W trakcie tygodnia FT odbędzie się m.in. 13. Konferencja Bialna WFTO (25-26 maja), 5. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe na temat FT, pokaz mody FT. Temat przewodni tegorocznego Sympozjum brzmi 'Critically Developing the Fair Trade Movement: Trade justice in food, fashion and craft'. Jednym z celów jest wypracowanie krytycznej analizy międzynarodowego ruchu Fair Trade w kilku kluczowych kontekstach. Do 15 stycznia można zgłaszać swoje prace naukowe w 6 obszarach tematycznych. Zainteresowane osoby mogą znaleźć szczegóły [tutaj](#). Na poszczególne wydarzenia można się już rejestrować [tutaj](#). Więcej informacji na temat tygodnia FT można znaleźć [na stronie internetowej Fair Trade Week 2015](#).

AKTUALNOŚCI Z PROJEKTU PRICE

W ramach projektu PRICE (*Promoting Responsible Investments and Commerce in Europe*) stworzone zostały nowe materiały:

Krótki filmik na temat zależności pomiędzy Sprawiedliwym Handlem a Etycznym Finansowaniem.

Przewodnik tematyczny nr 3 – „**Kulisy Biomasy - W jaki sposób zapewnić odpowiedzialne inwestowanie w biomasę drzewną?**”.

Przewodnik tematyczny nr 4 – „**Odpowiedzialne Plantacje - zrównoważone i odpowiedzialne inwestycje w plantacje leśne?**”.

WALKA O INTERESY PRODUCENTÓW SPRAWIEDLIWEGO HANDLU W NOWYM ROZPORZĄDZENIU UE

Nowe rozporządzenie UE dot. **organicznej produkcji oraz organicznych produktów**, przedstawione Komisji Europejskiej, będzie miało poważne konsekwencje dla producentów Sprawiedliwego Handlu, w tym m.in. ograniczenie dostępu do rynku UE. Aby dowiedzieć się więcej, zapraszamy do zapoznania się z **oficjalnym stanowiskiem** Fair Trade Advocacy Office w tej sprawie.

KOMISJA EUROPEJSKA UMYWA RĘCE OD ZAJĘCIA SIĘ NIEUCZCIWYMI PRAKTYKAMI HANDLOWYMI (UTP – *Unfair Trading Practices*)

Komisja Europejska w dniu 15 czerwca wydała komunikat „**Zwalczanie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw spożywczych realizowanych między przedsiębiorstwami**” (*Tackling unfair trading practices in the business-to-business food supply chain*), będący uzupełnieniem Zielonej Księgi w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych z 31 stycznia 2013 r. W dokumencie tym KE nie zdecydowała się jednak ani na ustanowienie przepisów prawnych, ani na wprowadzenie mechanizmów, które pozwoliłyby zwalczać nieuczciwe praktyki handlowe.

Ruch Sprawiedliwego Handlu jest usatysfakcjonowany, że KE dostrzega negatywny wpływ nieuczciwych praktyk handlowych na „słabsze podmioty w krajach trzecich, w tym również w krajach rozwijających się”, jak również czynniki zastraszające dostawców. Cieszymy się również, że KE zdaje sobie sprawę, iż dobrowolna inicjatywa dotycząca regulacji łańcucha dostaw (*the “Voluntary Supply Chain” initiative*), ustanowiona przez branżowe stowarzyszenia handlowe, nie jest w stanie zagwarantować wystarczającej poufności dla dostawców, oraz że bez niezależnego mechanizmu egzekwowania prawa, inicjatywa nie jest na tyle wystarczająca, aby mogła być skuteczna.

W świetle stosownej analizy dokonanej przez organy Komisji Europejskiej, Ruch Fair Trade jest więc tym bardziej rozczarowany brakiem odwagi politycznej do wprowadzenia solidnych mechanizmów zwalczających nieuczciwe praktyki handlowe oraz brakiem przepisów prawnych na poziomie UE, które byłyby logiczną odpowiedzią na poważne problemy opisane w dokumencie.

Ponad 43 000 sygnatariuszy z Europy i Ameryki Łacińskiej wezwało na początku tego roku KE do wprowadzenia w UE solidnego mechanizmu zapobiegającego nadużywaniu władzy w łańcuchach dostaw¹. Nieuczciwe praktyki handlowe mają wpływ nie tylko na miliony produ-

centów, zarówno w Europie jak i poza nią, ale również na jakość i wybór żywności, którą jesteśmy w stanie nabyć w Europie. Zaniechanie przez KE podjęcie działań w tym zakresie, będzie skutkowało dalszym zwiększaniem liczby nadgodzin wymaganych od rolników i pracowników, jak również wzrostem ubóstwa osób pracujących w oparciu o umowy krótkoterminowe. Przyczyni się to również do zwiększenia zjawiska marnowania żywności².

Dobrowolne inicjatywy o niewystarczającym stopniu egzekwowania zostały już wypróbowane w Wielkiej Brytanii. Wyrażne stało się wówczas, że system, który nie gwarantuje anonimowości, nie jest w stanie przezwyciężyć „klimatu strachu” wśród dostawców. Sytuacja taka uniemożliwia im bowiem wnoszenie skarg, ponieważ mogłoby to zagrozić ich egzystencji gospodarczej, jeżeli zostaliby (w odwecie za wniesioną skargę) usunięci z listy dostawców.

Komunikat KE zbiegł się w czasie z powołaniem nowego przewodniczącego KE, Jean-Claude Juncker’a, który stwierdził w swym wystąpieniu do Parlamentu Europejskiego „Potrzebujemy większej sprawiedliwości na naszym rynku wewnętrznym³”.

1 British Institute of International and Comparative opublikowało raport na temat tego, jakie mechanizmy może wprowadzić UE by zwalczać nieuczciwe praktyki handlowe w ramach dostaw żywności na rynek europejski. Raport dostępny jest tutaj: <http://www.biicl.org/newsitem/6070> and http://www.biicl.org/files/6952_biicl_enforcement_mechanisms_report_-_final.pdf

2 Raport “Catalyst for change”, National Farmers Union 2012 r. www.nfuonline.com/assets/6106

3 Jean-Claude Juncker, wystąpienie programowe „*A new start for Europe: My agenda for Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change*”.

PROMOWANIE SPRAWIEDLIWEGO I ETYCZNEGO HANDLU ZAWARTE W UNIJNEJ POLITYCE W SEKTORZE PRYWATNYM

Komisja Europejska 13 maja opublikowała komunikat zatytułowany: „Wzmocnienie roli sektora prywatnego w realizacji zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społeczeństwa w krajach rozwijających się”. W Komunikacie znajduje się m. in. zapis iż „odpowiedzialne praktyki biznesowe firm zostaną wzmocnione poprzez promowanie świadomości konsumentów na temat wzorców i praktyk zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz promowania sprawiedliwego i etycznego handlu.” Dokument zawiera mocne przesłanie polityczne, takie jak oświadczenie, że spółdzielnie, przedsiębiorstwa społeczne i inne for-

my firm są często liderem w zapewnianiu godnych miejsc pracy, zrównoważonych źródeł utrzymania oraz integracji rozwiązań problemów społecznych. Posiedzenie Rady do Spraw Zagranicznych w dniu 23 czerwca przypomniało swoje zobowiązanie do zwiększenia sektora prywatnego jako jednego z głównych czynników wzrostu gospodarczego, zatrudnienia, inwestycji, handlu i innowacji oraz jako ważne narzędzie w osiąganiu redukcji ubóstwa, zrównoważonego rozwoju i wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu się społeczeństwa. Rada do Spraw Zagranicznych wskazała na wyraźne znaczenie promowa-

nia „uczciwego i etycznego handlu” (§4). Jednocześnie, Rada podkreśliła, że handel i inwestycje „powinny przestrzegać praw człowieka i praw pracowniczych, ochrony praw dzieci, promowanie godnej pracy i zrównoważonego rozwoju i przyczyniać się do wzmocnienia pozycji gospodarczej i społecznej młodzieży oraz najbardziej potrzebujących i najbardziej narażonych osób, a w szczególności kobiet i dziewcząt.”

PIERWSZA NA ŚWIECIE FABRYKA CZEKOLADY W 100% FAIR TRADE I ORGANIC!

Pierwsza na świecie fabryka produkująca 100% organiczne czekolady ze Sprawiedliwego Handlu została otwarta w sierpniu w Christchurch w Nowej Zelandii przez Trade Aid. Zarówno gorzka jak i mleczna czekolada produkowane będą z ziaren kakao uprawianych, zbieranych, suszonych i przetworzonych na masło kakaowe i alkohol przez CONACADO – spółdzielnię kakao z Republiki Dominikańskiej, oraz z cukru produkowanego przez Cooperativa Manduvirá, działającą w południowym Paragwaju.

„MADE IN AFRICA, SOLD IN AFRICA”

Niektóre kraje Globalnego Południa, dzięki rosnącej klasie średniej, otwierają się na zrównoważoną konsumpcję. Organizacja Belgian Development Agency (BTC) przeanalizowała rosnący afrykański rynek produktów Sprawiedliwego Handlu oraz organicznych. Publikacja „Made in Africa, sold in Africa the challenges for organic farming and fair trade on the African market” dostępna jest [tutaj](#) (wersja angielska).

ZAPRASZAMY NA NOWO POWSTAŁĄ STRONĘ „EUROPEJSKI ROK NA RZECZ ROZWOJU”

(the European Year for Development 2015): europa.eu/eyd2015, zbudowaną przez dyrekcję Generalną ds. Rozwoju i Współpracy EuropeAid w KE. Serwis został przetłumaczony na wszystkie języki UE.

Wydawcą niniejszego Biuletynu jest PSSH (Polskie Stowarzyszenie Sprawiedliwego Handlu) – organizacja członkowska WFTO, www.sprawiedliwyhandel.pl

Materiał wydawany w ramach projektów PRICE i Vote4FT, współfinansowanych ze środków UE. Za przedstawione treści odpowiada Polskie Stowarzyszenie Sprawiedliwego Handlu.

Bieżące informacje na temat działalności Stowarzyszenia dostępne są [na naszym profilu FB](#).

Zespół redakcyjny: Natalia Kluzek, Tadeusz Makulski, Anna Skowera.

Kontakt: info@sprawiedliwyhandel.pl